

XV. mezinárodní kolokvium mladých jazykovědců (7.–9. 12. 2005)

R. Čapková

[Posudky a zprávy]

[\(pdf\)](#)

-

[215]Ve dnech 7.—9. prosince 2005 proběhlo v Tajově XV. mezinárodní kolokvium mladých jazykovědců. Tato kolokvia se počátkem prosince konají na Slovensku už od roku 1991, mají tedy dlouhou tradici. Pořadatelé, Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV, Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV a tentokrát také katedra slovenského jazyka a literatury Pedagogické fakulty Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici, připravili velice dobré podmínky pro setkání více než sta mladých lingvistů ze Slovenska, Česka, Polska, Maďarska, Ruska, Ukrajiny, Slovinska, Srbska a Černé Hory. Jako jednacím jazykem si přednášející mohli zvolit jakýkoliv slovanský jazyk, převažovala ale slovenština, čeština a polština, méně se pak přednášelo jinými jazyky.

Na kolokviu zazněly příspěvky zabývající se obecnou lingvistikou, slovtvorbou, lexikologií, dialektologií, byla zastoupena témata lingvisticko-historická, pragmalingvistická, translatická, zaznělo i několik referátů týkajících se syntaxe, mediální problematiky, počítačové lingvistiky, literární vědy a didaktiky.

Vzhledem k velkému počtu účastníků byly příspěvky po všechny tři dny konference rozděleny do dvou sekcí. První den kolokvia v sekci A zahájila Dana **Baláková** (Ružomberok), která hovořila o tvarové stránce somatických frazémů. Následoval příspěvek Ewy **Szkudlarek-Śmiechowiczové** (Łódź) s názvem *Modyfikacje związków frazeologicznych we współczesnej poezji polskiej*. Monika **Banášová** (Trnava) se ve svém příspěvku věnovala různým možnostem překladu německých modálních sloves do slovenštiny, které zkoumala na díle H. Bölla. Na translatickou problematiku navázala Anita **Huťková** (Banská Bystrica), která ve svém příspěvku studovala Mikovu výrazovou koncepci stylu v kontextu teorie a praxe uměleckého překladu. Účastníky kolokvia zaujalo téma referátu Petry **Jesenské** (Banská Bystrica) *Inovácia a demokratizácia v jazyku s ohľadom na anglicismy*. Michaela **Wickleinová** (Bratislava) se zabývala dynamikou ve slovtvorbě současné slovenštiny. Zaměřila se především na univerbizační a multiverbizační tendence. Olga **Petrova** (Bratislava) ve svém příspěvku srovnávala a analyzovala neologismy v ruském a slovenském jazyce. Tamás **Tölgyesi** (Piliscsaba) se vyjádřil k lexikálním germanismům v češtině z hlediska kontaktní lingvistiky. Rozlišil germanismy podle frekvence a slovních druhů, věnoval se i sémantickým změnám germanismů. Po krátké diskusi zaujala přítomné Hana **Goláňová** (Praha) svým příspěvkem *Dialekt Valašska v běžné komunikaci na internetu*. Zaměřila se především na diskusní fóra, neoficiální stránky zájmových skupin a na blogy. Následoval referát Viery **Kováčové** (Banská Bystrica) *Doterajší stav a perspektívy ďalšieho výskumu sotáčkových dialektov severovýchodného Zemplína*. Tomáš **Báňik** (Nitra) hovořil o elipse v nářečích březňanské oblasti. Darina **Auxová** (Nitra) se věnovala problematice paleolingvistického textu. Jan **Chovanec** (Brno) analyzoval jazyk překladů varovných nápisů

na cigaretových výrobcích. Srovnával varianty překladů z angličtiny v různých jazycích, především v češtině a slovenštině. Stanislava **Zajacová** (Prešov) zkoumala pomocí zajímavých metod formování komunikačního registru v rolových hrách dětí předškolního věku. Následovaly příspěvky Katarzyny **Jachymowské** (Łódź) *Perswazja w programach telewizyjnych* a Katarzyny Janicky **Šitkowské** (Łódź) *Komunikaty pisane w telewizyjnych serwisach informacyjnych*. Sekci A první den konference ukončily příspěvky Evy **Čulenové** (Banská Bystrica) *Konštrukcia viet v slovenských zákonoch* a Jána **Bauka** (Nitra) *Prezývky v systéme antroponým*.

Sekci B první den zahájil Marián **Macho** (Nitra) příspěvkem *O argumentácii v homilii*. Následovalo několik polských příspěvků, např. Sybilla **Dakovičová** (Wrocław) přednesla referát s názvem *Interjekcje onomatopeiczne w języku polskim, serbskim, chorwackim i rosyjskim*. Alžběta **Kalamárová** (Banská Bystrica) zahájila odpolední sekci příspěvkem *Analýza textu na základe uplatnenia systému výrazových kategórií*. Následoval referát Jany **Juskové** [217](Prešov) *Z konfrontačnej gramatiky spisovnej slovenčiny a bieloruštiny*. Katarína **Pekáriková** (Nitra) se zaměřila na současný stav a perspektivy výzkumu modálnosti v české a slovenské lingvistice. Katja **Brankačecová** (Praha) analyzovala výskyt syntetického préterita v hornolužických novinách J. B. Dejky z roku 1809. Katarína **Vilčeková** (Ružomberok) seznámila přítomné se základními konstantami v kompozici cestopisné literatury. Edita **Príhodová** (Ružomberok) informovala o svých výsledcích zkoumání citoslovcí v poezii Janka Silana. Jana **Kováčová** (Ružomberok) se ve svém didakticky zaměřeném příspěvku zabývala komunikativností v jazykovém vyučování. Jana **Juhásová** (Bratislava) uzavřela odpolední blok zajímavým referátem s názvem „*Šípková Růženka*“ v slovenskej geneológii.

Podvečerní blok sekce B byl celý věnován polským příspěvkům. Např. Joanna **Kamper-Warejková** (Toruń) přednesla referát *Wybrane zagadnienia ze skladni w XVII-wiecznym kancjonale*. Joanna **Mielczareková** (Toruń) se věnovala konstrukci řečnických otázek v českých překladech poezie C. K. Norwida.

Druhý den zahájil sekci A Marcel **Olšiak** (Nitra), který svým živým vystoupením navázal na své příspěvky týkající se jevištní řeči. Sándor János **Tóth** (Békéscsaba) seznámil ostatní se svým výzkumem germanismů ve slovenštině. Barbora **Smrčková** (Praha) se zabývala analýzou ženských časopisů z pragmalingvistického hlediska, zaměřila se především na navazování a udržování komunikace. Radka **Čapková** (Praha) pohovořila o využití architektonického navazování v reklamních textech. Dorota **Vasilišinová** (Bratislava) se věnovala sémantické interpretaci laudativ ve starofrancouzských hrdinských zpěvech z 12. století. Jana **Bakošová** (Bratislava) se vyjádřila k místu neologizace v dynamice jazyka.

Po krátké diskusi následoval příspěvek Tunde **Tusky** (Szeged), zaměřený na menšinové a většinové stereotypy a předsudky u komlóšských Slováků. Poté zazněly dva příspěvky týkající se situace národnostních menšin z oblasti Vojvodiny. Anna **Snidová** (Novi Sad) analyzovala interferenci slovenštiny a srbštiny v publicistickém stylu ve slovenských časopisech ve Vojvodině a Zuzana **Týrová** (Novi Sad) se věnovala slovensko-srbskému bilingvistu ve Vojvodině. Na problematiku jazyka národnostních menšin navázala Rujanca **Gajdosová** a Štěpánka **Litecká** (Praha). Dopolední část sekce A uzavřel Andrej **Novik** (Praha) referátem *O jazyku a dnešní jazykové situaci moravských Chorvatů*.

Odpolední sekci A zahájila Lujza **Urbancová** (Banská Bystrica) příspěvkem *Imidž mesta*, v němž se věnovala mimo jiné také městskému a venkovskému kódu. Anna **Gálišová** (Banská

Bystrica) se vyjádřila k významu jazykového vzdělávání ve výchovně-vzdělávacím procesu. Terézia **Kolková** (Ružomberok) seznámila přítomné s termínem *Eurospeak*, věnovala se především lexiku a syntaxi a rozpoutala zajímavou diskusi o statutu komponentu *euro-*. Lucia **Hudecová** (Banská Bystrica) vyzdvihla důležitost využití netradičních metod v jazykovém vyučování. Alexandra **Hrinová** (Banská Bystrica) navázala na téma příspěvkem z oblasti jazykového vyučování v nářečním prostředí na prvním stupni ZŠ. Monika **Zázrivcová** (Banská Bystrica) zaujala svým příspěvkem, analyzujícím motivaci a arbitrárnost u textilní terminologie převzaté z francouzštiny. Mezi dalšími vystoupili také Michal **Dvorecký** (Nitra, *Vybrané problémy pri preklade odborného textu z oblasti archeológie*), Eva **Schwarzová** (Banská Bystrica, *K dynamickým javom v odbornej terminológii*) či Anna **Tkačíková** (Prešov, *Sémantická analýza vybraných lexikálnych jednotiek*). Alena **Novotná** (Praha) [218]dále nabídla pohled do historie výuky syntaxe na měšťanských školách a Šárka **Tůmová** (Praha) seznámila ostatní s mluvnicí F. M. Pelcla.

V sekci B se druhého dne sešla především témata zabývající se elektronickým zpracováním lingvistického materiálu. Marcel **Ološtiak** (Prešov) vystoupil s příspěvkem týkajícím se elektronického zpracování anglických vlastních jmen ve slovenštině. Lucia **Gianitsová-Ološtiaková** (Trnava) představila možnosti zpracování slovenské morfologie ve formě elektronického slovníku. Martina **Ivanová** (Prešov) informovala o možnostech počítačového zpracování valenčních vlastností sloves. Jan **Štěpánek** (Praha) přednesl příspěvek s názvem *Pražský závislostní korpus — PDT 2.0*. Ladislav **Janovec** (Praha) představil lexikografický popis frazémů v elektronické databázi. Robert **Sabo** (Bratislava) se zabýval terminologií v Slovenském národním korpusu.

Ve druhé části dopoledního bloku Agáta **Karčová** (Bratislava) seznámila přítomné s přípravou projektu morfologického analyzátoru a s řešením některých problémů souvisejících s počítačovým zpracováním slovenského jazyka. Daniela **Majchráková** (Bratislava) se vyjádřila k vyčleňování lexikalizovaných spojení pomocí statistických nástrojů. Markéta **Pytlíková** (Praha) zaujala svým příspěvkem nazvaným *Huh! aneb Chatbot a přirozený jazyk*. Věnovala se v něm svému počítačovému programu, který je schopen konverzovat s člověkem. Katarína **Gajdošová** (Bratislava) se zaměřila z lingvistického hlediska na pravidla hry Scrabble. Růženka **Šimoniová-Černáková** (Sombor) na základě svého výzkumu nastínila možnosti prověřování jazykové kompetence v nemateřském jazyce. Na toto téma navázal příspěvek Janky **Pišové** a Jany **Patinkové** (Trnava) *Štandardizácia úrovní ovládania slovenského jazyka I a II*.

Odpoledne se v sekci B sešly hlavně příspěvky literárního charakteru. Ján **Šveda** (Banská Bystrica) analyzoval projevy publicistických tendencí v pozdější próze L. Ťažkého. Zuzana **Ištvánfyová** (Banská Bystrica) zkoumala délku věty v povídce *Čierna farba radosti*. Ivana **Bosíková** (Banská Bystrica) se věnovala emocionální sugestivnosti Švantnerova výrazu. Mária **Striešková** (Nitra) přednesla příspěvek s názvem *Zvuková a sémantická aktualizácia riekankových frazém v Rúfusovej tvorbe*. Martina **Kubealaková** (Banská Bystrica) představila poetiku knížek lidového čtení. Irena **Fuková** (Praha) se zabývala amplifikačními synonymy ve staročeských kázáních. Hana **Sobalíková** (Praha) seznámila přítomné poutavou formou s českými cisiojány. Dále vystoupili se svými příspěvky např. Ivana **Džundová** (Prešov, *Jauchim F. Karski — zakladateľ bieloruskej jazykovedy*), Peter **Kosmály** (Trnava) *Persuazívne a rečnícke prvky v publicistických prejavoch Daniela Licharda*), Katarína **Muziková** (Bratislava, *Ustal'ovanie normy spisovnej slovenčiny v Cambelovej kodifikácii*) a další.

Poslední den sekce A, zaměřený na onomastiku, zahájil Jaromír **Krško** (Banská Bystrica) příspěvkem *Hydronymia povodia Hrona vo svetle etník*. Navázala Alexandra **Gerláková** (Banská Bystrica) referátem věnovaným hydronymii povodí Torysy a Andrej **Závodný** (Trnava) příspěvkem *Hydronymia slovenských prítokov Moravy*. Juraj **Hladký** (Trnava) představil aktuální projekt slovenské onomastiky *Hydronymia Slovaciae*. Mária **Beláková** (Trnava) přednesla příspěvek s názvem *Praslovanské a slovanské dedičstvo v onymách na západnom Slovensku*. Michal **Jozefovič** (Bratislava) se zaměřil na tzv. živá jména žáků. Sekci uzavřeli Vlastimil **Pulčár** (Nitra) příspěvkem *Spôsoby tvorenia ruských logoným* a Natália **Savčáková** (Nitra) příspěvkem *Podoby onymie v preklade*.

[219]Závěrečnou část sekce B otevřela Oľga **Ružičková** (Bratislava) porovnáním vývoje substantivních deklinací ve slovenštině a slovinštině. Na problematiku deklinace navázala Daša **Sloviková** (Bratislava) v příspěvku se zaměřením na dynamické projevy v deklinaci substantiv u maturantů. Jana **Miškovská** (Banská Bystrica) se pokusila charakterizovat specifika překladu environmentálních textů z němčiny do slovenštiny. Josef **Maculák** (Trnava) analyzoval pravopisnou rozkolísanost v náboženské a církevní terminologii. Katarína **Pancáková** (Prešov) se snažila o charakteristiku náboženské komunikace a náboženského stylu a jejich odlišení. Dále vystoupila Monika **Franková** (Bratislava) s příspěvkem *Vplyv formantu sa/si na zmenu intenčnej hodnoty slovesa* a Natália **Ďurníková** (Banská Bystrica) s referátem nazvaným *Záhada jazyka*. Jako poslední promluvil Ján **Jariabka** (Nitra) o poetice autobiografie.

Příspěvky byly různorodé a zaujetí autorů a publika se projevilo i při živé diskusi. Plné znění příspěvků bude publikováno ve sborníku VARIA XV.

[Naše řeč, ročník 89 \(2006\), číslo 4](#)